

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
BULGARIA**

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА

ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

През 2008 година Асоциация “Прозрачност без граници” продължи да осъществява активно дейността си, свързана с противодействие на корупцията на национално, регионално и международно ниво.

Всички проведени програми и инициативи на Асоциацията бяха непосредствено подчинени на изпълнението на задълженията ѝ във връзка с реализацията на мисията ѝ, основните приоритети в работата ѝ, както и с основните цели и задачи, залегнали в Устава ѝ.¹

10 ГОДИНИ ОТ СЪЗДАВАНЕТО НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

---

¹ **Мисия на Асоциация “Прозрачност без граници”, произтичаща от статута ѝ на българско представителство на Transparency International:** обединяването на усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Основните приоритети в работата на Асоциацията: иницирането и прилагането на проекти и програми за противодействие на корупцията на национално и регионално равнище.

Основните цели и задачи, залегнали в Устава на Асоциацията:

- провеждане на изследователски инициативи по проблемите на корупцията, чрез мобилизиране усилията на учени, общественици и експерти в съответните области;
- системно набиране, представяне и разпространение на необходимата аналитична информация сред държавните институции и граждански организации;
- разработване, тестване и осъществяване на разнообразни граждански инициативи и проекти, насочени към намаляване на корупцията;
- предлагане на експертна и техническа помощ за различни граждански инициативи, насочени към противодействие на корупцията;
- изграждане и поддържане на контактна мрежа от международни и национални партньорски и донорски организации, занимаващи се с подобни проблеми;
- дългосрочно сътрудничество с централната и местните власти, експерти в държавната администрация и неправителствени организации с подобна насоченост с цел създаване на стабилна мрежа от обществени коалиции, работещи по проблемите на борбата с корупцията.

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

През 2008 година се навършиха десет години от учредяването на Асоциация "Прозрачност без граници" - националното представителство на Transparency International в България. През този период Асоциацията натрупа значителен капацитет за създаване и реализиране на проекти за противодействие на корупцията, както и установи контакти с представители на национални и международни институции.

През последните години Асоциация "Прозрачност без граници" създаде широк кръг от съмишленици и може да разчита на голям брой независими експерти от различни области на науката и общественения живот, които участват при изпълнението на конкретни проекти. Бяха установени необходимите контакти с широката общественост, а Асоциацията си спечели име на уважавана и стабилна организация.

Екипът на Асоциация "Прозрачност без граници" продължава успешно да реализира пълния обем от цели и задачи посредством инициирането и осъществяването на специфични проекти в две основни програми:

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА, ориентирана към:

- апробиране на ефективни модели за независим експертен мониторинг и граждански контрол върху законодателството и процесите на управление от гледна точка на принципите на отчетност и прозрачност;
- повишаване на обществената чувствителност към проблемите на почтеността, прозрачността и отчетността в работата на държавните институции;
- иницииране на застъпнически кампании за пострадали от корупционни актове лица;
- провеждане на изследователски проекти.

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА, насочена към обмяната на опит и създаването на регионални мрежи при осъществяването на антикорупционни инициативи.

ПОСТИЖЕНИЯ НА АСОЦИАЦИЯТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

- **Поредица от публикации**, които представят анализите и изследванията на Асоциацията по различни проекти;
- Проведени **конференции, обучителни семинари, кръгли маси и обществени дискусии** по конкретни проблеми за стимулиране на институционалния и обществен дебат във връзка с превенцията и противодействието на корупцията.

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"
ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА

ОБЛАСТИ НА ДЕЙНОСТ

I. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ПОЛИТИЧЕСКАТА КОРУПЦИЯ. МОНИТОРИНГ НА ФИНАНСИРАНЕТО НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ И ПРЕДИЗБОРНИТЕ КАМПАНИИ

Проблемът за влиянието на корупцията върху политическия живот и върху цялостния модел, по който се осъществява управлението на страната е една от основните теми, които стоят на вниманието на Асоциация "Прозрачност без граници" от създаването ѝ до сега.

През 2003 година Асоциация "Прозрачност без граници" създаде методология за измерване нивото на прозрачност при финансиране на политическите партии, като използва за основа утвърдения международен Индекс за възприемане на корупцията на Transparency International. Вече три поредни години Асоциацията провежда изследвания, на базата на които изработва и публикува годишни индекси за прозрачност при финансирането на политическите партии и политически кампании в България. Оттогава изработената методика и постигнатите резултати са обект на вниманието не само на българската аудитория, но и на другите национални представителства на Transparency International.

В рамките на това направление през 2008 година екипът на Асоциацията осъществяваше дейности по два проекта – "Граждански мониторинг на финансирането на кампанията за избори на членове на Европейския Парламент от Република България и кампанията за парламентарни избори в България" и "Гражданското общество срещу купуването на избирателни гласове: ефективният граждански контрол като фактор за провеждането на честни и демократични избори"

Двете инициативи на Transparency International - България бяха осъществени като продължение на усилията на организацията да създаде среда за прозрачно осъществяване на процеса на финансиране на политическите партии и предизборни кампании.

Проект "Граждански мониторинг на финансирането на кампанията за избори на членове на Европейския Парламент от Република България и кампанията за парламентарни избори в България"

От началото на месец Юли 2008 година Асоциация "Прозрачност без граници" започна осъществяването на независим граждански мониторинг на финансирането на предизборните кампании за парламентарните избори и изборите за членове на Европейския парламент от Република България. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Bulgaria Fund.

Инициатива е още една стъпка в усилията на "Прозрачност без граници-България за насърчаване на прозрачността на политическите партии при финансирането на предизборните кампании. Основната грижа на TI-България при мониторинга на финансирането на тези две предизборни кампании е, от една страна, нарастващата тенденция на купуване на гласове, което неминуемо ще опорочи изборите ако не се вземат адекватни мерки предварително. От друга страна, TI България е убедена, че

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

подготовката, обсъждането и провеждането на предстоящите законови изменения, отнасящи се до изборителното законодателство, ще бъде под силен натиск от лобисти и незаконни интереси, свързани с устойчивите практики на политическата корупция и са насочени към улесняване на порочните практики при изборите. Основната цел на проекта е да се насърчава почтеността при финансирането на предизборните кампании и чрез нея да се повиши нивото на почтеността на демократичния процес, като цяло.

Основните цели на инициативата са: 1. застъпничество за гражданска и политическа непоносимост относно въпроса за купуване на гласове чрез фокусиране на общественото внимание върху значението на това явление и организирането на гражданското общество в застъпническа кампания за справедлива и честна предизборна кампания; 2. повишаване на прозрачността на финансирането на предизборните кампании и политическата активност като цяло чрез насърчаване на всеобхватни и дълбоки законодателни промени, насочени към текущите законодателни недостатъци; 3. насърчаване на по-ефективен граждански и институционален контрол върху финансирането на политическата дейност в България чрез осъществяването на независим граждански мониторинг на набирането на средства за предизборните кампании, както и тяхното разходване.

Проект "Гражданското общество срещу купуването на изборителни гласове: ефективният граждански контрол като фактор за провеждането на честни и демократични избори"

Целите на проекта са:

Да мобилизира обществена подкрепа и да упражни ефективен граждански натиск за предприемане на адекватни мерки срещу опитите за купуване на изборителни гласове и опорочаване на изборния процес в предстоящите избори за народни представители в 41-то Народно събрание и за членове на Европейския парламент през 2009 година.

Да упражни реален граждански контрол върху изборния процес с цел гарантирането на честни и прозрачни избори, основани върху зачитането на гражданските права и свободи на изборителите, и както и върху зачитането на международните стандарти за провеждане на честни и демократични избори

Да формулира адекватни предложения за законодателни промени, насочени към ограничаване на купуването на гласове по време на предстоящите избори за народни представители и за членове на Европейския парламент през 2009 година;

Да мобилизира структурите на гражданското общество за упражняване на активен обществен натиск върху държавните институции с цел приемане на гражданските искания за промени в законодателството и за гарантиране на честни демократични избори;

Да съдейства за създаването на атмосфера на обществена нетърпимост спрямо практиките за купуване на гласове чрез фокусиране на общественото внимание върху въжността на този феномен като организира застъпническа кампания за честни избори.

Да повиши капацитета на неправителствените организации и на държавните институции, отговорни за изборния процес, за ефективно противодействие и ограничаване на практиките по купуване на гласове.

Инициативата ще бъде осъществена в четири основни линии на дейност:

1. Провеждане на поредица от социологически изследвания – национални представителни изследвания и експертно-криминологични изследвания, насочени към идентифициране на обществените нагласи и експертните оценки относно причините на купуването на изборителни гласове, проявите на проблема и основните насоки за противодействие на купуването на изборителни гласове.

2. Анализ на дефицитите в изборителните закони, които позволяват купуване на изборителни гласове – анализ на изборното законодателство, Закона за политическите

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

партии и Наказателния кодекс. Формулиране на конкретни предложения за промени в законите, регламентиращи провеждането на избори в България.

3. Провеждане на застъпническа кампания в две основни измерения – I) национална застъпническа кампания и II) международна застъпническа кампания. Националната застъпническа кампания ще включва следните линии на действие: 1) Промотиране на Харта за честни избори; 2) Обществена кампания за мобилизиране на структурите на гражданското общество и създаване на коалиция от неправителствени организации и медии, които подкрепят инициативата за ограничаване на практиките за купуване на гласове; 3) Публикуване и разпространение на стикери, брошури, значки и други материали с призови срещу купуването на гласове; 4) Медийна кампания в радио, телевизионни канали и електронните сайтове, която включва публикуване на рекламен клип с призив срещу купуването на гласове, публикуване на банери и текстови линкове в електронни издания, провеждане на пресконференции и обществени дискусии.

Основен фокус на международната кампания е обменът на информация относно формулираните от НПО предложения за промени в изборното законодателство и акумулирането на подкрепа за инициативата за ефективен граждански контрол над изборния процес от страна на Съвета на Европа, Европейски парламент, Европейска комисия – DG "Justice and Home Affairs", ОССЕ, експерти по изборно законодателство от Франция, Германия, Великобритания и други държави-членки на ЕС.

4. Наблюдение на изборния процес. В тази насока се предвижда: 1) обучение за представители на неправителствени организации от страната, полицаи и прокурори; 2) формиране на 15 мониториращи екипи за наблюдение на изборите; 3) наблюдение на изборния процес в страната.

II. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

В рамките на това направление през 2008 година екипът на Асоциацията осъществяваше дейности по проекта “Реформа на Прокуратурата на Република България” и “Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския Съюз”.

Корупцията в съдебната система се определя като сериозен проблем за България и необходимостта от справяне с него придобива все по-голямо значение в контекста на протичащата реформа в тази област. Анализът на Асоциация “Прозрачност без граници” показва, че въпреки безспорно приоритетното значение на състоянието на съдебната система и оценките за напредъка на България към Европейския съюз, усилията на националните институции, неправителствените организации и донорите са фокусирани върху съда и следствието. В този смисъл прокуратурата, често определяна като консервативна и силно централизирана институция, остава извън тяхното внимание.

В противодействието на корупцията и организираната престъпност прокуратурата има ключово значение. С оглед преодоляването на този дефицит Асоциация “Прозрачност без граници” стартира през 2003 година проекта “Укрепване капацитета на прокуратурата за противодействие на корупцията в България”, чиято реализация завърши през ноември 2005 година. От юни 2006 година Асоциацията започна реализирането на продължението на първата инициатива – проекта “Реформа на Прокуратурата на Република България”.

Проект “Реформа на Прокуратурата на Република България”

Проектът “Реформа на Прокуратурата на Република България” е двугодишна инициатива на Асоциация “Прозрачност без граници”, който се осъществява от началото на юли 2006 година с финансовата подкрепа на Британското посолство в България. Той

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

е продължение на дейността от предходния проект на TI-България – "Укрепване на капацитета на прокуратурата за противодействие на корупцията в България", в резултат на който бяха проведени поредица от правни и социологически изследвания, работни срещи, експертни кръгли маси и конференции, а също така бяха издадени 5 публикации.

Основен фокус е поставен върху повишаване на ефективността при междуинституционалното сътрудничество в борбата с корупцията, трансфера на know-how в тази област от страни-членки на ЕС, както и повишаване на институционалния капацитет и авторитета на Прокуратурата на Република България.

В тази връзка е предвидено да бъдат проведени поредица от конференции и обучителни семинари с участието на представители на Crown Prosecution Service – Великобритания, експерти на Transparency International и на страни-членки на Европейския съюз. На тези форуми ще бъде обменен опит относно: механизми за ефективно управление на предварителното разследване, роля и функции на наблюдаващия прокурор, събиране на доказателства, ефективно използване на специални разузнавателни средства, защита на свидетели, ефективно междуинституционално и международно сътрудничество в борбата с корупцията, разследване на съвременни престъпления, като измами чрез интернет, банкови измами и злоупотреби с фондовете на Европейския съюз.

Във връзка с една от основните цели на проекта – повишаване на авторитета и прозрачността в работата на Прокуратурата, се предвижда всички резултати от проведените изследвания, анализи, дискусии и обучителни модули да бъдат публикувани в поредица от няколко самостоятелни публикации. Също така, се предвижда да бъде предоставена възможност за достъп до тях чрез интернет.

До края на осъществяването на проекта дейността бе съсредоточена в няколко основни насоки:

- провеждане на експертно социологическо изследване "Укрепване на капацитета за междуинституционално сътрудничество при противодействие на корупцията". Целта на изследването бе да систематизира и анализира съществуващата информация за формите на взаимодействие, нивото на сътрудничество и капацитета за тяхното развитие при координацията между Прокуратурата и органите на изпълнителната и законодателната власт в България. Изследването беше фокусирано върху три основни блока: 1) оценка на ефективността на междуинституционалното сътрудничество при разследване и наказателно преследване на корупционни престъпления; 2) оценка на ефекта от извършените промени в законодателството и по-специално на промените в Наказателно-процесуалния кодекс, които са в сила от април 2006 година; 3) оценка на готовността на държавните институции за превенция и противодействие на корупцията при усвояване на средствата от Европейските фондове;
- провеждане на експертно социологическо изследване "Правилата за професионална етика – бариера срещу корупционни практики". Участие в изследването взеха 10% от прокурорите в страната. Основен обект на изследване бяха темите за значимостта на обществените възприятия и очаквания за работата на Прокуратурата, капацитета на Прокуратурата да отговори на тези обществени очаквания, интензитета на корупционен натиск в работата на прокуратурата, както и ефективността на етичните правила в работата на Прокуратурата;
- изследване, анализ и изработване на обучителна методология относно ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз. В хода на тази дейност бяха проведени поредица от работни срещи, беше извършено изследване и анализ на правната и институционална регламентация, свързана с използването на средства от европейските фондове;
- провеждане на поредица от обучителни семинари на тема "Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондове на Европейския съюз". Семинарите бяха проведени в периода 28 ноември 2007 г. – март 2008 година в Учебния комплекс на

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

Прокуратурата "Цигов чарк", Батак. Участие в семинара взеха повече от 150 души – прокурори от Върховна касационна прокуратура, лектори и експерти на Асоциация "Прозрачност без граници, Европейската служба за борба с измамите (OLAF), Министерство на финансите, Министерство на държавната администрация и административната реформа, Министерство на вътрешните работи и Национална следствена служба.

Заключителната конференция по проекта бе проведена в периода 19 – 21 май 2008. Темата на международния форум бе "Междуинституционално сътрудничество при разследване на корупционни престъпления". Участие във форума взеха експерти от Великобритания, Италия, прокурори от ВКП, окръжните и апелативните прокуратури, МВР, ДАНС. В рамките на форума бе проведено обучение на прокурорите по две теми: „Междуинституционално сътрудничество при разследване на корупционни престъпления и престъпления, извършени от магистрати“ (проведено въз основа на опита на италианската прокуратура) и „Професионално - етични стандарти в работата на магистрата – правна регламентация, механизми и политика за тяхното приложение“.

В резултат от работата по проекта Асоциация издаде публикацията „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз“. В книгата са представени лекциите на български и чуждестранни експерти, участвали в обучението на прокурори от Прокуратурата на Република България, свързано с разследването на едно от най-новите предизвикателства пред България като член на ЕС – защитата на финансовите интереси на Европейската Общност и осъществяването на ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз. Публикацията съдържа основната информация относно същността на европейските финансиращи програми, както и правната регламентация на разглежданата област в българското законодателство.

Проект "ЕФЕКТИВНО РАЗСЛЕДВАНЕ НА ЗЛОУПОТРЕБИ СЪС СРЕДСТВА ОТ ФОНДОВЕТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ"

Проектът „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз“ е инициатива на Асоциация „Прозрачност без граници“, която ще бъде осъществена в периода ноември 2008 – юни 2009 година. Тя е продължение на дейността от предходен проект, в резултат на който бяха проведени поредица от изследвания, анализи и обучителни семинари, посветени на контрола и управлението на финансови средства на Европейската общност.

Проектът се осъществява от Асоциация „Прозрачност без граници“, съвместно с Министерството на вътрешните работи (Национална служба „Досъдебно производство“) и Прокуратурата на Република България и с подкрепата на програма МАТРА КАП на Посолството на Кралство Нидерландия в София.

Основна цел на съвместната инициатива е свързана с повишаване на компетентността на разследващите органи и унифициране на практиките по разследване на престъпленията, засягащи финансовите интереси на ЕО.

Непосредствената цел е да се окаже практическа експертна подкрепа на дознателите и прокурорите, разследващи престъпления, свързани със злоупотреба със средства от европейски фондове.

Пряко свързано с тази цел е и насърчаването на сътрудничество между двете институции в тази област. Във връзка с реализирането на целите на проекта се предвижда създаването на съвместни експертни групи, които ще разработят практически ориентирана методология и наръчник, които да послужат в работата на дознателите и прокурорите, разследващи този вид престъпления.

Проектните дейности се осъществяват в три основни насоки:

Разработване на методология за разследване на престъпления, свързани със злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз. За целта се предвижда

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

създаване на съвместна работна група, включваща дознатели, прокурори и експерти на Асоциация „Прозрачност без граници“. Всяка от институциите, включени в проекта, следва да определи по един свой представител, който да участва при разработване на методологията и наръчника.

Публикуване на наръчник „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз“. Публикацията представлява практическо ръководство, което може да бъде използвано в практиката на дознателите и прокурорите. В края на проекта публикацията ще бъде предоставена на МВР и Прокуратурата на Република България.

Провеждане на обучителен семинар по темата с участието на дознатели и прокурори, ангажирани в разследването на този вид престъпления. Всяка от участващите институции следва да определи свои представители, които да бъдат включени в обучението.

III. РЕФОРМА В ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Проект „Повишаване на прозрачността в работата на българската публична администрация чрез прилагане на политика за управление на конфликта на интереси“

Проектът е финансиран от Програма „ФАР“ на Европейския съюз. Дейността по негово осъществяване започна през декември 2006 година, продължителността му е 15 месеца. Неговата цел е да подпомогне развитието на капацитета на публичната администрация в България за прилагане на институционалните и нормативни мерки за ограничаване на корупцията в нейната работа (предоставянето на административни услуги, организирането на конкурси за разпределение на финансиране и др.), като по този начин увеличи общественото доверие в администрацията и правителствените институции.

Специфичните цели на проекта са:

- да проучи и посочи съществуващите недостатъци в действащото законодателство и в прилагането на закона по отношение на конфликта на интереси, и прилагането на етическите стандарти
- да увеличи капацитета на длъжностните лица и особено на високопоставените служители на национално, регионално и местно ниво за прилагане на последователна политика по управление на конфликта на интереси.
- да разработи индикатори за прозрачност и отчетност в работата на публичната администрация, като надежден способ за оценка на прилагането на нови механизми и практики за по-добро управление на конфликта на интереси в публичната администрация.

Основните насоки на дейност по изпълнението на проекта бяха фокусирани в следните направления:

- сравнително-правно изследване на българското и международно законодателство, свързано с регулацията на конфликта на интереси. В тази връзка бе разработена методология за изследване, въз основа на която бе извършен анализ на българското законодателство и практиката по прилагането му в тази област; също така бе изработена методология за изследване на Общностното законодателство и актовете на Съвета на Европа, въз основа на която бе извършен и сравнително-правен анализ;

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

- емпирично социологическо изследване на практиките и механизмите по осъществяването на контрол на конфликта на интереси в държавната и общинската администрация. В обхвата на изследването бяха включени следните административни структури: 35% от общинските администрации, широк кръг от държавни агенции и изпълнителни агенции към отделните министерства, всички министерства и областни администрации;
- проведена кръгла маса на тема "Повишаване на прозрачността в работата на българската публична администрация чрез изработване и прилагане на политики за управление на конфликта на интереси". Участие в нея взеха представители на министерства, държавни и изпълнителни агенции, медии и неправителствени организации;
- организиран обучителен семинар на тема „Политики и практики за ограничаване на конфликта на интереси в държавната“ с участието на висши държавни служители от държавната администрация (ръководители и служители в инспекторатите на министерствата и държавните агенции), неправителствени организации и медии;

В резултат на осъществената експертно-аналитична дейност бе публикуван наръчник на тема „Политики и практики за ограничаване на конфликта на интереси в държавната“. В нея са представени различни модели и механизми за ограничаване на конфликта на интереси в държавната администрация. Публикацията представя преглед на действащото законодателство, систематизира опита на други държави-членки на Европейския съюз в регламентацията и управлението на конфликта на интереси, откроява проблемите на държавната администрация през погледа на експертите и през погледа на тези, които са част от нея и, не на последно място, предлага адаптирана технология за изработване и приложение на цялостна политика по управление на конфликта на интереси в българската администрация.

IV. ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ИНФОРМИРАНост. ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАСТЪПНИЧЕСКИ КАМПАНИИ

Мониторинг на националните печатни и електронни медии

Екипът на Асоциацията осъществява редовен медиен мониторинг на националните печатни и електронни издания. Информацията относно корупционни казуси, злоупотреба с власт и обществени ресурси, анализи и коментари, посветени на различните измерения на проблемите на корупцията в различни обществени сфери се подлага на необходимата систематизация, която позволява да бъде използвана в рамките на дейностите по проектите и за идентифициране на проблемни области в борбата с корупцията.

Проект "От добри практики към ефективни антикорупционни политики: партньорството между структурите на гражданското общество и държавната администрация като гарант за повишаване прозрачността и отчетността на администрацията на национално и местно ниво"

Проектът е инициатива на Асоциация "Прозрачност без граници", която се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет" на Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Неговото реализиране започна от началото на септември 2008 година.

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

Проектът има за цел да повиши капацитета и създаде условия за активното включване на структурите на гражданското общество и администрацията на местно и областно ниво в противодействието на корупцията и в усилията за реформиране на държавните институции в посока към по-голяма ефективност, прозрачност и отчетност.

Основните цели на проекта са:

- да създаде ресурси за повишаване информираността и практическите умения на структурите на гражданското общество и администрацията на местно и областно ниво по темите, свързани с корупцията и възможностите за превенция и противодействие чрез участието в изработване и приложение на конкретни политики и практики на граждански контрол, мониторинг и повишаване отчетността в работата на администрацията;
- да създаде капацитет на структурите на гражданското общество и администрацията на местно и областно ниво за разработване на конкретни стратегии и проектни предложения за включване в изпълнението на заложените в Оперативна програма Административен капацитет приоритетна ос I „Добро управление” подприоритети;
- да повиши уменията за партньорство между структурите на гражданското общество и администрацията в Република България.

До края на 2008 година бе осъществена дейност, свързана с подготовка за провеждане на социологическо изследване и създаване на Антикорупционна ресурсна информационна платформа, която следва да предоставя достъп до информация и анализи по проблемите на превенция и противодействие на корупцията.

Проект “Изграждане на Център за правна консултация на пострадали от корупция”

На 11 септември 2006 година отвори врати първият по рода си в България Център за правна консултация на пострадали от корупция. Центърът е инициатива на Transparency International – България и се реализира с финансовата подкрепа на Министерство на външните работи на Федерална Република Германия и на Министерство на външните работи на Република Франция. Инициативата е част от проекта “Advocacy and Legal Advice Centres in South East Europe”, включващ изграждането на центрове за правна консултация и застъпничество в редица страни от Югоизточна Европа. Досега подобни центрове съществуват в Босна и Херцеговина, Република Хърватска и Румъния, България, Молдова и Сърбия.

Изграждането на центъра е предизвикано от нуждата да бъде повишена информираността на гражданите относно предизвикателствата, стоящи пред обществото в борбата с корупцията, както и да бъде провокирана обществената заинтересованост относно начините и механизмите за противодействие на корупцията.

Функционирането на Центъра има за цел да предостави възможност на гражданите да вземат активно участие в борбата с корупцията чрез предоставяне на безплатна правна помощ в подкрепа на техните усилия за възмездяване на корупционни престъпления от страна на обществени институции или техни служители. Центърът също така има за цел повишаване на капацитета и готовността на държавните институции за работа с граждани при оплаквания за случаи на корупция. В този контекст усилията на центъра са част от усилията за повишаване на общественото доверие към държавните институции и осъществяване на систематични подобрения (законодателни, административни и институционални) в борбата с корупцията.

Дейността на Центъра включва осигуряването на практическа правна помощ и експертна препоръка на граждани, които са пострадали или са станали свидетели на корупция и проявяват решимост да сезират компетентните държавни органи. За целта е открита безплатната телефонна линия 0800 11 224, на която могат да бъдат подавани сигнали за случаи на корупция.

Екип от юристи предоставя правна консултация и съвети относно:

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

- правата на гражданите в случаи на прояви на корупционно поведение;
- предвидените в действащото законодателство възможности на гражданите да се противопоставят на проявите на корупция;
- компетентните да се произнесат държавни органи.

Практическата помощ, предоставяна от Центъра, включва и консултация при изготвянето на жалби и сигнали от гражданите, информация относно приложимите законови процедури, набелязването на потенциални слабости в правната аргументация на жалбите и помощ при тяхното отстраняване, както и съвети относно начините за набавяне на необходимата документация.

От началото на дейността на Центъра през септември 2006 година в него са подадени голям брой сигнали за корупционни правонарушения в различни сфери на публичния живот, сред които съдебна система, здравеопазване, финансови услуги, полиция, приватизация, местна администрация и пенсионни фондове. Всички тези случаи са обработени от правния екип на Центъра. Някои от подадените случаи са симптоматични за наличието на корупционни практики в особено важни публични сфери.

Освен ежедневната дейност по приемане на сигнали и предоставянето на правна консултация на граждани, Центърът функционираше като още един от инструментите на инициативата срещу купуването на избирателни гласове „Сам избирам“. На горещата телефонна линия бяха подавани сигнали за купуване на гласове в предизборните кампании през 2009 година, които своевременно бяха предавани на МВР за предприемане на необходимите мерки.

Проект "Разкриване на национален антикорупционен ресурсен център"

Асоциация "Прозрачност без граници" продължава да поддържа Антикорупционния център, който беше създаден с финансовата подкрепа на Европейската комисия. Библиотеката на центъра съдържа значителен обем от книги, периодични издания и аналитични материали, разглеждащи същността на проблема за корупцията в национален и световен мащаб. Наред с изданията на експерти, международни институции и други неправителствени организации, центърът предоставя на разположение и всички публикации на "Прозрачност без граници" на английски и български език, които са резултат от 8-годишната работа на Асоциацията.

Изграденият капацитет на центъра позволява на екипа да продължи извършването на дейности в три основни насоки:

- обработване и попълване на информационния архив, който се допълва от няколко вида източници на информация. Архивът се попълва от ежедневния преглед на печата на националните печатни и електронни издания относно информация за случаи на корупция и анализи, посветени на темата. Наред с това, архивът се попълва с публикации, анализи и изследвания, публикувани в Интернет. Също така, архивът се попълва от материали от конференции, предоставени от държавни институции, от български и международни неправителствени организации;
- екипът на Асоциацията продължава дейността по предоставяне на информация от библиотеката, като ежедневно обработва подадените заявки по електронен път за информация от библиотеката;
- дейността на Антикорупционния ресурсен център се подпомага от стажанти – студенти по политология, европеистика и публична администрация от СУ, НБУ и чуждестранни университети. Асоциация "Прозрачност без граници" има вече установена практика да осигурява възможност на студенти да провеждат своя стаж, като наред с обучението им относно начина на функциониране на организацията, екипът полага усилия да популяризира каузата на ТИ за нетолерантност към корупцията. Стажантите оказват съдействие както в текущата работа на екипа, така и в дейността на центъра.

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ, МЕДИИ И НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Асоциация "Прозрачност без граници" поддържа постоянни работни контакти с всички държавни институции, чиято дейност е пряко свързана с противодействието на корупцията в страната:

- Комисия за борба с корупцията към Народното събрание – през декември 2005 година Асоциация "Прозрачност без граници" се включи в създадения Граждански консултативен съвет към Комисията за борба с корупцията към Народното събрание.
- Прокуратурата на Република България – основен приоритет в сътрудничеството с Прокуратурата е осъществяването на съвместния проект "Реформа на Прокуратурата на Република България", който представлява продължение на дейността от предишния проект "Укрепване капацитета на прокуратурата за противодействие на корупцията в България". В рамките на работата по втория проект експертите на Асоциация "Прозрачност без граници" поддържат постоянен работен контакт с представители на Прокуратурата. Представители на Прокуратурата взеха участие и в две експертни социологически изследвания по проекта. Едното бе насочено към ефективността на съществуващите правила за професионална етика на прокурора и професионално-етичните стандарти в работата на магистратите. Другото изследване бе фокусирано върху ефективността на междуинституционалното сътрудничество в борбата с корупцията в България. По повод осъществяването на експертното социологическо изследване "Укрепване на капацитета за междуинституционално сътрудничество при противодействие на корупцията" екипът на Асоциация "Прозрачност без граници" установи контакти с антикорупционните звена на 14 министерства, чиято дейност е свързана с непосредствено противодействие на корупцията или с управление на средства от европейските фондове, както и с антикорупционните комисии към Министерския съвет, Народното събрание и Висшия съдебен съвет и останалите институции от съдебната власт;
- Министерство на държавната администрация и административната реформа – по поръчка на Министерството Асоциация "Прозрачност без граници" извърши две експертни социологически изследвания. Първото изследване бе проведено сред служителите на министерствата и областните администрации. Основен обект на изследване беше нивото на прозрачност в работата на държавната администрация. Второто емпирично изследване бе насочено към потребителите на административни услуги в областните и общински администрации. Основна цел на неговото провеждане бе получаването на оценка на потребителите за качеството на предоставяните административни услуги. Благодарение на писмото за подкрепа от МДААР Асоциация "Прозрачност без граници" установи контакт с всички 28 областни администрации и над 75 общини в цялата страна, на които бе предоставена информация за дейността на новооткрития Център за правна консултация на пострадали от корупция;
- Във връзка с извършването на оценка и анализ на механизмите за управление на конфликта на интереси в работата на държавната администрация, екипът на Асоциация "Прозрачност без граници" извърши мащабно социологическо изследване сред държавни и общински служители. Екипът на Асоциацията получи подкрепата на Министерството на държавната администрация и административната реформа и с негово съдействие успя да осъществи емпирично социологическо изследване на практиките и механизмите по осъществяването на контрол на конфликта на интереси в държавната и общинската администрация. В обхвата на изследването бяха включени следните административни структури: 35% от общинските администрации,

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

широк кръг от държавни агенции и изпълнителни агенции към отделните министерства, всички министерства и областни администрации;

- По повод създаването на Центъра за правна консултация на пострадали от корупция, Асоциация "Прозрачност без граници" подписа споразумения за сътрудничество с Министерството на вътрешните работи, Комисията за борба с корупцията към Народното събрание и Комисията за борба с корупцията към Висшия съдебен съвет. Сключените споразумения регламентират механизмите за обмен на информация и оказване на експертна помощ в случаите на получени сигнали за корупция;
- Клуб "Журналисти срещу корупцията" - по повод функционирането на Центъра за правна консултация на пострадали от корупция, Асоциация "Прозрачност без граници" е подписала споразумение за сътрудничество и с неправителствената организация "Журналисти срещу корупцията". В резултат на поддържаното сътрудничество с Международен институт по здравеопазване и здравно осигуряване - правният екип на Центъра за правна консултация на пострадали от корупция оказва юридическа помощ на граждани, които са се обърнали за помощ и съвет към неправителствената организация. Националното сдружение на общините в Република България оказва съдействие за промотиране дейността на Центъра за правна консултация за пострадали от корупция, като публикува информация в информационния бюлетин на сдружението.

Екипът на Асоциацията поддържа добро ниво на сътрудничество с представителите на медиите. По повод провеждането на конференции, пресконференции и оповестяването на международните изследвания на Transparency International Асоциацията редовно предоставя специално подготвена информация за медиите, представители на Асоциацията участват в предавания по електронни медии и изработват анализи и коментари по разглежданите теми.

ТЕКУЩИ ДЕЙНОСТИ

Представяне на изследването на TI - Индекс за възприятие на корупцията

Като национално представителство на единствената международна организация за борба с корупцията Transparency International, Асоциация "Прозрачност без граници" ежегодно обявява международния **Индекс за възприятие на корупцията**. Изработеният от организацията Индекс вече се е наложил като сериозен ориентир за международните компании и институции относно нивото на корупция, икономическо и политическо развитие на изследваните страни.

Представяне на изследването на TI - Световен корупционен барометър

Вече пета поредна година Асоциация "Прозрачност без граници" обявява годишния **Световен корупционен барометър**. Основната цел на това изследване е да установи мнението на гражданите относно това кои сектори на обществото и кои сфери на живота са най-силно засегнати от корупция, до каква степен корупцията се е увеличила или намалила в сравнение с предишните години, колко често хората дават подкупи, каква е стойността им и какви са начините за тяхното извършване.

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”
ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

**ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТТА НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ
ГРАНИЦИ” ПО ЧЛ. 38 ОТ ЗАКОНА ЗА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С
НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ**

Като организация с нестопанска цел Асоциация “Прозрачност без граници” извършва своята дейност в подкрепа на развитието на гражданското общество. Основен приоритет в работата на Асоциацията е иницирането и прилагането на проекти и програми за превенция и противодействие на корупцията на национално, регионално и местно равнище.

Съгласно Устава на Асоциация “Прозрачност без граници”, нейната мисия е да обединява усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Всички проведени програми и инициативи на Асоциацията през 2008 година бяха непосредствено подчинени на изпълнението на по-горе посочените приоритети. Всички приходи, получени в рамките на изминалата година, са използвани в съответствие с изискванията за член 38, съгласно който организацията извършва работа в подкрепа на общественополезни дейности за развитието и стабилността на гражданското общество.

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

ОСНОВНИ НАСОКИ В ДЕЙНОСТТА НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ” ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

1. Изследователско-аналитична дейност:

- социологическо изследване на обществените възприятия относно нивото на прозрачност при финансиране на предизборната кампания за избиране на представители на България в Европейския парламент;
- социологическо изследване на обществените възприятия относно нивото на прозрачност при финансиране на предизборни кампании и практиките за нарушения на изборното законодателство;
- правен анализ на законодателството, свързано с управлението на средства от фондовете на Европейския съюз;
- правно изследване на българското законодателство, свързано с регулацията на конфликта на интереси;
- сравнително-правно изследване на международното законодателство, свързано с регулацията на конфликта на интереси;
- емпирично социологическо изследване на практиките и механизмите по осъществяването на контрол на конфликта на интереси в държавната и общинската администрация;
- медиен мониторинг на публикации, свързани с проблемите за възлагането и изпълнението на обществени поръчки на национални печатни медии, както и на регионални печатни медии на територията на общините Варна, Велико Търново и Стара Загора.

2. Мониторинг:

- граждански мониторинг на процеса на финансиране на предизборната кампания за избор на представители на България в Европейския парламент – мониторинг на кампанията на национално ниво и проверка на декларациите на кандидатите в предизборната кампания;
- медиен мониторинг на публикациите в националните медии относно финансирането на предизборната кампания за избор на представители на България в Европейския парламент;
- граждански мониторинг на финансирането на предизборната кампания за парламент – мониторинг на кампанията на национално и местно ниво и проверка на декларациите на кандидатите в предизборната кампания за местни избори;
- медиен мониторинг на публикациите в националната, регионалната и местната преса относно финансирането на кампанията за местни избори;
- осъществен мониторинг на конкретни обществени поръчки на територията на общините Варна, Велико Търново и Стара Загора; медиен мониторинг на публикации в националните и регионални печатни медии относно нарушения при възлагането и изпълнението на обществени поръчки.

3. Семинари и конференции:

- национална кръгла маса “Прозрачност при финансиране на предизборни кампании в България”, 16 април 2008 година

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

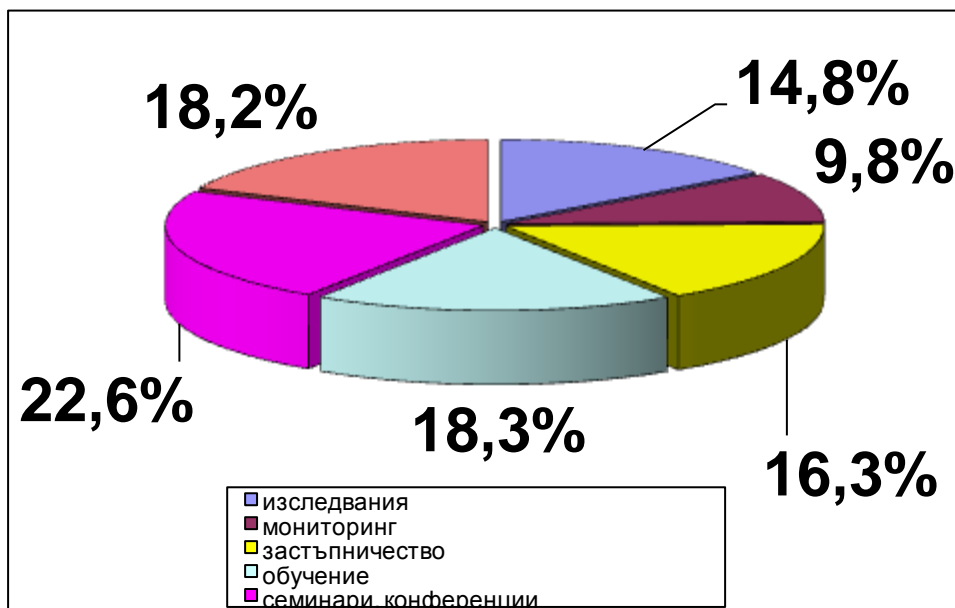
- граждански дебат "Докладът на Европейската комисия за България: отвъд политическите измерения";
- Обучителен семинар "Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз", 30 януари – 1 февруари 2008 година, хотел "Банкя Палас", Банкя
- пресконференция за оповестяване на Световния корупционен индекс на Transparency International за 2008 година;
- Обучителен семинар "Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз", 5 март – 8 март 2008 година, Учебна база на Прокуратурата, "Цигов чарк", Батак
- пресконференция за оповестяване на Световния корупционен барометър на Transparency International за 2008 година.
- Международна конференция "Междунституционално сътрудничество при разследване на корупционни престъпления 19-21 май 2008 година, София

4. Публикации и информационна дейност:

- през изминалата година Асоциация "Прозрачност без граници" продължи дейността си по набиране, систематизиране, представяне и разпространение сред държавните институции, гражданските организации и медиите на набраната информация, анализи и изследвания, свързани с превенция и противодействие на корупцията.
- екипът на Асоциацията продължава дейността по предоставяне на информация от библиотеката на създадения Антикорупционен ресурсен център, като ежедневно обработва подадените заявки по електронен път за информация от библиотеката;
- наръчник "Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз".
- наръчник "Прозрачност и контрол при финансиране на политическата дейност в България"

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”
ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

БЮДЖЕТ НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”
ПО ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ – 2008 ГОДИНА

БЮДЖЕТ НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”
СПОРЕД ФИНАНСИРАЩИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ – 2008 ГОДИНА

